

Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş tarihi | Received: 15.01.2024

Kabul tarihi | Accepted: 15.02.2024

Yayın tarihi | Published: 25.02.2024

Taner Kaçar

<https://orcid.org/0009-0008-5048-9891>

Teacher, Pekmezçiler Şehit Polis Halit Gülser Secondary School, Turkey, tanerkaçar21@hotmail.com

Erdal Erol

<https://orcid.org/0009-0000-7220-2646>

Principal, Kazanlı İsmail Kurtuluş Primary School, Turkey, erdalerol33@gmail.com

Mehmet Alper Kölemen

<https://orcid.org/0009-0009-3468-2154>

Assistant Principal, Namık Kemal İmam Hatip Secondary School, Turkey, alperkolemen@gmail.com

Bilal Bayraktar

<https://orcid.org/0009-0001-0413-7675>

Assistant Principal, Karatay Primary School, Turkey, bilalemisci@icloud.com

Sevim Akdeniz Bayraktar

<https://orcid.org/0009-0003-3772-4256>

Teacher, Yavuz Selim Secondary School, Turkey, bilalemisci@gmail.com

Hasan Güzen

<https://orcid.org/0009-0009-7729-4354>

Assistant Principal, Prof. Dr. Abdulkadir Karahan Fen High School, Turkey, hasanguzen@gmail.com

Zümrete Tantekin

<https://orcid.org/0009-0009-2145-0100>

Principal, Teacher's house, Turkey, ztantekin@hotmail.com

Atf Künyesi | Citation Info

Kaçar, T., Erol, E., Kölemen, M., A., Bayraktar, B., Akdeniz Bayraktar, S., Güzen, H. ve Tantekin, Z., (2024). Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Yöneticilerin Etik Liderlik Özellikleri, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 11 (1), 377-387.

Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Yöneticilerin Etik Liderlik Özellikleri

Öz

Etik liderlik, etik liderliğin temel ilkeleri ve etik liderlerin davranışları günümüzde bütün kurum ve kuruluşlar için olduğu gibi eğitim kurumları için de önemli bir yere sahiptir. Etik liderlik, okul müdürlerinin, öğrencilerin okuldaki tüm paydaşların gelecekteki başarılarını ve toplumdaki yerlerini etkileyebilecek önemli bir rol oynar. Günümüz eğitim kurumları için böylesine önem arz eden bu çalışmanın amacı ilköğretimde çalışan okul müdürlerinin etik liderlik davranışlarını öğretmen algılarına göre incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez Kayapınar ve Bağlar ilçelerinde çalışan 6531 öğretmenden oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, evrenden tesadüfi örnekleme yoluyla ile belirlenen 250 öğretmenden oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri etik liderlik davranışlarını belirlemek için Yılmaz (2005) tarafından geliştirilen "Etik Liderlik Ölçeği (ELÖ)" kullanmıştır. Ölçek 4 boyuttan oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda; okul

yöneticilerin etik liderlik liderlik davranışlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterirken medeni durumu, eğitim düzeyi ve kıdem durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Yönetici, Okul müdür, Etik Liderlik, Okul

Ethical Leadership Characteristics of Administrators According to Teachers' Views

Abstract

Ethical leadership, the basic principles of ethical leadership and the behaviours of ethical leaders have an important place for educational institutions as well as for all institutions and organisations today. Ethical leadership plays an important role that can affect the future success of school principals, students, all stakeholders in the school and their place in society. The aim of this study, which is so important for today's educational institutions, is to examine the ethical leadership behaviours of school principals working in primary education according to teacher perceptions. The population of the study consists of 6531 teachers working in Diyarbakır centre Kayapınar and Bağlar districts in the 2023-2024 academic year. The sample of the study consists of 250 teachers determined by random sampling from the population. The "Ethical Leadership Scale (ELS)" developed by Yılmaz (2005) was used to determine the ethical leadership behaviours. The scale consists of 4 dimensions. As a result of the analyses, it was seen that the ethical leadership behaviours of school administrators differed significantly according to gender variable, but did not differ significantly according to marital status, education level and seniority.

Keywords: Education, Administrator, School Principal, Ethical Leadership, School

Giriş

Globalleşen dünyamızda yaşanan değişimler ile birlikte toplumsal hayatta çok hızlı ve keskin bir şekilde değişim meydana gelmektedir. Bu değişimler ile birlikte iletişim ağı güçlenmektedir. Bu iletişimle birlikte bilgi paylaşımı kavramı ön plana çıkmaktadır. Bilgi paylaşımı teknoloji ve bireylerin sosyal faaliyetleriyle sağlanmaktadır. Bilgi paylaşımı donanımlı ve yetenekli lider ve yöneticilerin etkinlikleri ile işletmelerde artmakta ve beraberinde başarıyı da getirmektedir (Budak, 2023). Tüm örgütler açısından lider, en önemli öğelerin başında gelmektedir. Örgütlerin bir takım ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlarının karşılanması, amaçlara ulaşılması bakımında örgütlenmenin temelini oluşturur ve bu temel de liderliği gerektirir (Yılmaz, 2006, s. 219). Liderlik, tanım olarak “bir grubu motive edip etkileyebilme ve grubu toplayıp belirlenen hedefler doğrultusunda harekete geçirebilme gücü” olarak tanımlanmaktadır (Can, 2014, s. 5). Liderlik, insanları hedefleri etrafında toplayabilme, harekete geçirme ve yönlendirme bilgi ve becerilerinin toplamı olarak görülmektedir (Inak, 2016: 9). Son yıllarda, etik davranışlar liderlerde aranan özellikler bağlamında ele alınmaya başlamıştır (Kalshoven vd., 2011, s. 52). Değişen ve gelişen dünyada örgütler, gelişime ayak uydurmak, devamlılık ve işleyiş için nitelikli liderlerin seçilmesine ihtiyaç duymaktadır. Özellikle son yıllarda etik ve ahlak konuları liderlerin sahip olması beklenen en önemli

özelliklerden olmuştur (Kalshoven vd., 2011, s. 52). Etik liderlerin, etik olarak doğru karar verebilme, dış baskılara rağmen bu davranışta bulunmaya istekli olma; dahası takipçilerine, gruba katkıda bulunmaları için ilham verme ve ortak çabaya yönlendirme, grubun çıkarlarını kendi çıkarlarının önüne koymaya teşvik etme özelliklerine sahip olmaları beklenmektedir (Dickson vd., 2009, s. 131). Son yıllarda, etik liderler mesleki açıdan etik ilke ve kurallara uygun olamayan davranışsal problem ve durumları çözdüğü için bu davranışlarıyla örgütlerin öncelik sıralamasında yer almaktadır. Bunun sonucunda etik liderlerin etik davranış ve tutumlarının hem kurumların ve liderlerin güven ve itibarı adına hem de çalışanların ve iş birimlerinin üzerinde olumlu etki yaratması beklenmektedir (Kalshoven vd., 2011, s. 52). Greenfield etik lideri tanımlarken etik liderin kendisini takip edenler üzerinde güçlü bir etki yarattığına vurgu yapmış kendisinde bulunan moral özellikleri ve işine yansıttığından ve bu bakış açısını sürekli kullandığından söz etmektedir (Çelik, 2003, s. 90). Etik liderin ahlaklı, dürüst, güvenilir, adil ve ilkel olduğu, aynı zamanda toplumu önemseyen yapıda oldukları bilinmektedir. Ahlaki yöneticiler için ahlak kuralları liderlik gündeminin açık bir parçası haline gelmiştir. Buna göre çalışanların etik davranışları ödüllendirilirken etik dışı davranışlar da cezalandırılması bakımından çalışanlara rol model olması beklenir (Brown ve Treviño, 2006, s. 597). Etik liderlerin davranışlarının adalet üzerinde yoğunlaşmasıyla örgüt elemanlarının davranışlarını pozitif yönde etkilenmektedir. Örgüt elemanları, liderin tüm davranışlarına anlam yükler ve bu davranışların adalet çerçevesinde olup olmadığı örgüt amaçlarına ulaşmaya yardımcı olacaktır. Örgütsel adalet davranışlar ve ekstra rol davranışları lidere karşı duyulan güven ve liderin adil davranması ile ilgilidir (Arslantaş ve Dursun, 2008, s. 111). Etik liderlik konusunun tam olarak anlaşılması ancak onun tüm boyutları ile incelenmesi neticesinde mümkün olacaktır. Etik liderlik; davranışsal etik, iklimsel etik, iletişimsel etik ve karar vermede etik olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır (Yılmaz, 2006). Davranışsal etikte eşitlik, adalet, erdem, samimiyet ve dürüstlük gibi temel değerler bulunmaktadır (Gözütok, 1999). Yöneticilerin dürüst davranması, çalışanlara karşı adaletli davranması, içerisinde yaşadığı toplumsal değerlere saygılı olması, olaylar karşısında cesaretli davranması, sorumluluk sahibi olması, çalışanlarına eşit muamelede bulunması, başkalarının görüşlerine saygılı olması davranışsal etik beceriler kapsamında değerlendirilmektedir (Yılmaz, 2006). İklimsel etik boyutunda, örgüt ikliminin olumlu ve rahat bir yapıya sahip olması neticesinde işgörenlerin verimliliğinin de etkileneceği düşüncesi önemlidir. Öğretmenlerin ideal okul müdüründen sıklıkla ifade ettikleri beklentilerinden birisi de olumlu bir okul iklimi oluşturmasıdır (Babaoğlu, Nalbant, Çelik, 2017). Yöneticilerin çalışanlarına kendilerini gerçekleştirmeleri adına uygun ortam hazırlayıp teşvik etmesi, çalışanların farklı düşüncelere sahip olması konusunda anlayış göstermesi ve kendi düşüncelerini sevgi temelli bir yaklaşımla ortaya

koyması iklimsel etik beceriler kapsamında değerlendirilmektedir (Yılmaz, 2006). Karar vermede etik açısından, liderin verdiği kararların ahlaki açıdan doğru olması en önemli durumdur. Etik açıdan aldığı kararların doğru olduğu noktasında kanaat getirilen lider, dürüstlük, sadakat ve doğruluk gibi değerlerin gelişmesine katkı sağlayarak işgörenlerin örgüte olan bağlılığını artırmaktadır (Turhan, 2007). İletişimsel etik açısından yöneticinin karşılaştığı bir durumu analiz ederek bunun neticesinde faydalı çözümler üretmesi, gerekli olan öğeleri örgütlemesi ve denetimi sağlaması ancak güçlü bir iletişim ağının kurulması ile mümkün olacaktır (Can, 2005). Bir örgüt ortamında iletişim süreci gerçekleşirken bilgi alışverişi doğruluk, dürüstlük, adillik noktasında ilerledikçe örgütte güven ortamı artacak ve çalışanların örgütlerine olan bağlılıkları artacaktır (Toytok, 2014). Tüm buradan hareketle değişen liderlik anlayışı çerçevesinde böylesine önem arz eden etik liderlik tarzını birtakım değişkenlere göre incelemek birçok problemin çözümüne ışık olacağı öngörülmektedir. Bu çalışmanın amacı öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarını bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Ayrıca değişkenler açısından okullarda çalışan öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarını cinsiyet, branşına, eğitim durumları ve kıdem değişkenleri arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ortaya koymaya çalışmaktadır.

1.Yöntem

1.1. Araştırmanın Yöntemi

Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerin etik liderlik davranışlarını bazı değişkenlere göre tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada “İlişkisel Tarama Modeli” kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). İlişkisel tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Can, 2014).

1.2. Veri Toplama Araçları

a. Demografik Bilgiler Formu: Öğretmenlere ait demografik bilgileri toplamaya yönelik olan bu formda; cinsiyet, branşına, eğitim düzeyi ve kıdem gibi özellikler yer almaktadır.

b. Etik Liderlik Ölçeği: Etik Liderlik Ölçeği, Yılmaz (2005) tarafından, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul yöneticilerinin etik liderlik yönelimlerini ifade etmek amaçlı geliştirilmiştir. Etik Liderlik Ölçeği, 5’li likert tipi (5-tamamen katılıyorum, 4-katılıyorum, 3-fikrim yok, 2-katılmıyorum, 1-kesinlikle katılmıyorum) ölçektir. Etik Liderlik Ölçeği dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; “İletişimsel Etik”, “İklimsel Etik”, “Karar Vermede Etik” ve “Davranışsal Etik’tir”. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı .97 olarak bulunmuştur. Alt boyutların birbirileri arasında hesaplanmış güvenilirlik katsayıları; iletişimsel etik .95,

iklimsel etik .92, karar vermede etik .94 ve davranışsal etik alt boyutu ise .90 olarak bulmuştur (Yılmaz, 2005).

Tablo 1. Etik Liderlik Ölçeğinin Alt Boyutları ve İlgili Maddeler

Boyutlar	Madde Sayısı
İletişim Etik	15
İklimsel Etik	11
Karar Vermede Etik	9
Davranışsal Etik	9

1.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez Kayapınar ve Bağlar ilçelerinde görev yapan 6531 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini, evrenden tesadüfi örnekleme yoluyla ile belirlenen 250 öğretmenden oluşmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	120	48,0
Erkek	130	52,0
Eğitim Düzeyi		
Lisans	195	78,0
Lisansüstü	55	22,0
Medeni Durumu		
Evli	168	67,2
Bekâr	82	32,8
Kıdem Düzeyi		
1-9	80	32,0
10-19	91	36,4
19 ve üstü	79	31,6

Tablo 1’de katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların %52,0 erkektir. Ayrıca katılımcıların % ,67,2’si evli olduğu, yine katılımcı öğretmenlerin %78,0’ı lisans eğitim düzeyine sahip olduğu ve son olarak katılımcıların %36,4’ü 10-19 kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

1.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 26 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna

varılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde: aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

2. Bulgular

Bu bölümde alt amaçlara göre araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Okul yöneticilerin etik liderlik davranışlarını öğretmen algılarına göre sahip olma düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerin etik liderlik davranışlarına sahip olma düzeyleri

Boyutlar	\bar{X}	SS	N
İletişim Etik	3,44	,72	250
İklimsel Etik	3,39	,70	250
Karar Vermede Etik	3,27	,82	250
Davranışsal Etik	3,45	,96	250

Tablo 2 incelendiğinde etik liderlik ölçeğinin tamamına ait aritmetik ortalamının (\bar{X} = 3,38) katılıyorum düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğretmen algılarının en yüksek davranışsal etik liderlik, en düşük karar vermede etik boyutlarında gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarını yüksek düzeyde algıladıkları söylenebilir. Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları açısından fark olup olmadığını değerlendirmek için gerçekleştirilen t-Testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının cinsiyet değişkenine ilişkin t-testi sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	P
İletişim Etik	Kadın	120	3,33	,81	-3,47	784	,001
	Erkek	130	3,27	,72			
İklimsel Etik	Kadın	120	3,49	,67	-4,99	485	,003
	Erkek	130	3,51	,86			
Karar Vermede Etik	Kadın	120	3,62	,79	-1,36	364	,002
	Erkek	130	3,41	,98			
Davranışsal Etik	Kadın	120	3,37	,70	-2,78	382	,001
	Erkek	130	3,36	,81			

*p<0,05

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin etik liderlik düzeyinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir (t=-2,150; p=.001). P değeri 0,05 ten küçük olduğu için öğretmenlerin etik liderlik algılarının cinsiyete göre

farklılaştığı söylenebilir. Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin etik liderlik algılarının eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının eğitim düzeyi değişkenine ilişkin t-testi sonuçlar

Boyut	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S	t	sd	P
İletişim Etik	Lisans	195	3,59	,74	-1,741	710	,477
	Yüksek Lisans	55	3,60	,90			
İklimsel Etik	Lisans	195	3,48	,80	-1,691	489	,175
	Yüksek Lisans	55	3,59	,79			
Karar Vermede Etik	Lisans	195	3,38	,82	-1,471	654	,181
	Yüksek Lisans	55	3,25	,77			
Davranışsal Etik	Lisans	195	3,44	,69	-1,639	471	,254
	Yüksek Lisans	55	3,36	,74			

Tablo 4'e göre öğretmenlerin algılarına okul yöneticilerin etik liderlik davranışlarının eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı görülmektedir ($t=-1,635$; $p=.271$). Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin algılarına göre etik liderlik davranışlarının okul yöneticileriyle çalıştıkları medeni durumuna göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının medeni ilişkin t-testi sonuçları

Boyut	Medeni Durumu	N	\bar{X}	S	t	sd	P
İletişim Etik	Evli	168	3,55	,78	-1,785	471	,254*
	Bekâr	82	3,43	,92			
İklimsel Etik	Evli	168	3,40	,74	-1,325	693	,471
	Bekâr	82	3,42	,86			
Karar Vermede Etik	Evli	168	3,39	,91	-1,365	745	,598
	Bekâr	82	3,51	,83			
Davranışsal Etik	Evli	168	3,66	,75	-1,974	941	,144
	Bekâr	82	3,60	,89			

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin algılarına okul yöneticilerin etik liderlik

davranışlarının çalıştıkları medeni duruma göre farklılaşmadığı görülmektedir ($t=-1,612$; $p=.366$). Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin etik liderlik algılarının okul yöneticileriyle çalışma süresine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının kıdem değişkenine ilişkin ANOVA testi sonuçları

Boyutlar	Sınıf düzeyi	N	\bar{X}	ss	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
İletişim Etik	1-9	80	3,59	,80	Gruplar arası	,257	91	,854	1,698	,125	---
	10-19	91	3,75	,77	Gruplar içi	,487	95	,445			
	19 ve 79 üstü		3,65	,93	Toplam	,458	85	569			
Yönetmel Liderlik	1-9	80	3,44	,85	Gruplar arası	,785	69	,554	,784	,211	---
	10-19	91	3,49	,78	Gruplar içi	,720	86	,418			
	19 ve 79 üstü		3,50	,93	Toplam	,698	154	122			
Etik Liderlik	1-9	80	3,52	,97	Gruplar arası	,741	254	,553	2,698	,189	---
	10-19	91	3,47	,95	Gruplar içi	,851	436	,236			
	19 ve 79 üstü		3,39	,88	Toplam	,445	189	471			
Davranışsal Etik	1-9	80	2,47	,96	Gruplar arası	,574	174	,136	,974	,174	---
	10-19	91	3,43	,77	Gruplar içi	,751	182	,647			
	19 ve 79 üstü		3,50	,81	Toplam	,193	177	458			

* $p>0,05$

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin algılarına göre etik liderlik davranışlarının mesleki kıdeme göre farklılaşmadığı görülmektedir ($F= 1,538$; $p = .174$). Bu kapsamda farklı mesleki kademelere sahip öğretmenlerin birbirine yakın algılara sahip olduğu söylenebilir.

Sonuç

Bu araştırma öğretmenlerin algılarına göre etik liderlik davranışları incelenmiştir. Öğretmen algılarına göre etik liderlik cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve kıdem türüne göre farklı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarını yüksek düzeyde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ünal Bozcan ve Yalçinkaya (2018), çalışmalarında yöneticilerin etik liderlik davranışları ve iletişim becerilerinin, öğretmenlerin

örgütsel bağlılık düzeyleri üzerindeki etkisini incelemişler ve çalışmanın sonucunda öğretmen görüşlerine göre yöneticilerin etik liderlik düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Jasni (2018), çalışmasında yöneticilerin etik liderlik davranışlarının çalışanların örgütsel bağlılığına olan etkisini Malezya üzerinde incelemiştir. Çalışmanın sonucunda etik liderliğin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bilgen ve Elçi (2019), çalışmalarında etik liderliğin örgütsel bağlılığa olan etkisini kamu ve özel sektörde incelemişlerdir. Etik liderliğin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir. Cinsiyete ilişkin bulguda öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin etik liderlik düzeyinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Toytok (2014), Küçükkaraduman (2006), Yağmur (2013) ve Çelik (2013) araştırmalarında etik liderlik ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulmuşlardır. Dolayısıyla bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Öğretmenlerin algılarına okul yöneticilerin etik liderlik davranışlarının eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Kaya, (2020) ve Karadaş (2014) araştırmalarında öğretmenlerin eğitim düzeylerinin öğretmenlerin algısına göre müdürlerinin etik liderlik davranışlarını sergileme düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Bir diğer bir bulguda öğretmenlere medeni durumlarının okul yöneticilerin etik liderlik davranışlarında tüm alt boyutlarda farklılaşmadığı görülmektedir. Çengelci (2014) araştırmasında okul öncesi öğretmenlerinin etik liderlik algılarının medeni durum değişkenine göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgu ile paralellik göstermemektedir. Ancak Öktem'in (2015) araştırma sonuçlarına göre medeni durum değişkenine göre algılanan liderlik gücü medeni durum değişkenine bağlı değişiklik göstermektedir. Bu araştırma sonucu ise elde edilen bulgu ile örtüşmemektedir. Son bulgumuz da ise öğretmenlerin algılarına göre etik liderlik davranışlarının mesleki kıdeme göre farklılaşmadığı görülmektedir. Çalkın (2014), çalışmasında etik liderlik algısıyla örgütsel bağlılık arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemiş ve çalışmanın sonucunda çalışanlarının etik liderlik algıları üzerinde yaş değişkeninin etkili olmadığı sonucuna varmıştır. Dolayısıyla bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında şu öneriler getirilebilir: Araştırmada anlamlı farklılıklara ulaşılan değişkenler üzerinde daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Arslantaş C, Dursun M (2008) Etik Liderlik Davranışının Yöneticiye Duyulan Güven ve Psikolojik Güçlendirme Üzerindeki Etkisinde Etkileşim Adaletinin Dolaylı Rolü. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (1), 111-128.
- Babaoğlan, E. Nalbant, A. ve Çelik, E. (2017). Okul Başarısına Okul Yöneticisinin Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 93- 109.

- Bilgen, A. ve Elçi, M. (2019). Etik Liderlik ve Etik İklim Algılamalarının Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Kamu Ve Özel Sektör Karşılaştırmalı Bir Uygulama. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (2), 238-253.
- Brown, M. & Treviño, L. K. (2006). Ethical Leadership: A Review And Future Directions. *The Leadership Quarterly*, 17, 595-616.
- Budak, A. (2023). *Etik Liderlik İle Bilgi Paylaşımı Arasındaki İlişki* [Yüksek lisan tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi]. Yök Tez.
- Can, H. (2005). *Organizasyon ve Yönetim*. Siyasal Kitapevi.
- Çalkın, Ö. (2014). *Otel Çalışanlarının Etik Lider Algılaması, Örgütsel Bağlılık, İşten Ayrılma Niyeti ve İş Tatminiyle Demografik ve İstihdam Özellikleri Arasındaki İlişki* [Yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi]. Yök Tez.
- Çelik, N. (2013). *Ortaöğretim Kurumları Yöneticilerinin Etik Liderlik Özellikleri ile Örgüt Çalışanlarının Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki* [Yüksek lisans tezi, Okan Üniversitesi]. Yök Tez.
- Çelik, V. (2003). *Eğitimsel Liderlik*. Pegem.
- Çengelci, E. (2014). *Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışları* [Yüksek lisans tezi, Kocatepe Üniversitesi]. Yök Tez.
- Dickson, M. W. vd. (2009). Ethical Leadership Across Cultures: A Comparative Analysis of German and US Perspectives, *Business Ethics: A European Review*, 18 (2), 127-144.
- Gözütok, F. (1999). Öğretmenlerin Etik Liderlik Davranışları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32 (1), 83-99.
- İnak, A. (2016). *Etik Liderlik Davranışının Örgütsel Adalet Üzerine Etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Jasni, N. N. (2018). *Etik Liderlik Davranışlarının Çalışanların Örgütsel Bağlılığı Üzerine Etkisi: Bir Malezya Örneği* [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yök Tez.
- Kalshoven, K., Hartog, D. & Hoogh, A. (2011). Ethical Leadership at Work Questionnaire (ELW): Development and Validation of a Multidimensional Measure, *The Leadership Quarterly*, 22 (2011), 51-69.
- Karadaş, F. (2014). *Okul Müdürlerinin Öğretmenler Tarafından Algılanan Etik Liderlik Davranışları İle Öğretmenlerin Güdülenme Düzeyleri Arasındaki İlişki* [Doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Yök Tez.
- Kaya, T. (2020). *Genel Lise Müdürlerinin Etik Liderlik Davranışları Gösterme Düzeyleri ile Öğretmenlerin Yaşadıkları Örgütsel Güven ve Örgütsel Özdeşleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki* [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yök tez.

- Küçükkaraduman, E. (2006). *İlköğretim Okul Müdürlerinin Etik Davranışlarının İncelenmesi (Ankara İli Mamak İlçesi Örneği)* [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yök Tez.
- Öktem, T. (2015). *Karate-Do Sporcularının Kişilik Özelliklerine Göre Liderlik Gücü Algularının İncelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. Yök Tez.
- Toytak, E. (2014). *Öğretmen Algularına Göre Okul Yöneticilerinin Etik Davranışlarının Örgüt Kültürü Üzerine Etkisi* [Doktora tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yök Tez.
- Turhan, M. (2007). *Genel ve Mesleki Lise Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının Okullardaki Sosyal Adalet Üzerindeki Etkisi* [Doktora tezi, Fırat Üniversitesi]. Yök Tez.
- Ünal Bozcan, E. ve Yalçınkaya, M. (2018). Temel Eğitim Kurumlarında Yöneticilerin Etik Liderlik Davranışları İle İletişim Becerilerinin Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri İle İlişkisi. *Electronic Turkish Studies*, 13 (27), 263-284.
- Yağmur, A. (2013). *Etik Liderliğin ve Etik İklimin Etik Dışı Davranışlara Etkisi: Ampirik Bir Çalışma* [Yüksek lisans tezi, Gebze Teknik Üniversitesi]. Yök Tez.
- Yılmaz E (2006) *Okullardaki Örgütsel Güven Düzeyinin Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Özellikleri ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi* [Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi]. Yök Tez.
- Yılmaz, (2005). Okullarda Örgütsel Güven Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 567-580.